

ŚLĄSKI OŚRODEK DORADZTWA ROLNICZEGO
W CZĘSTOCHOWIE, ISO 9001:2000

42-200 Częstochowa, ul. Ks. Kard. S. Wyszyńskiego 70/126

☎ 34 377 01 00, 34 377 01 01; fax 34 362 04 89

e-mail: sodr@odr.net.pl, www.czwa.odr.net.pl

Oddział w Bielsku-Białej

43-300 Bielsko-Biała, ul. Gen. M. Boruty Spiechowicza 24

☎ 33 814 45 41, 33 827 34 40; fax 33 814 45 27

e-mail: Bielsko@odr.net.pl

Oddział w Mikołowie

43-190 Mikołów; ul. Gliwicka 85

☎ 32 325 01 40, 32 325 01 50; fax 32 325 01 44

e-mail: Mikolow@odr.net.pl

Działy:

Ekonomiki, Częstochowa

☎ 34 377 01 10

Metodyki, Doradztwa, Szkoleń i Wydawnictw
Częstochowa

☎ 34 377 01 14

Przedsiębiorczości, Wiejskiego Gospodarstwa
Domowego i Agroturystyki, Częstochowa

☎ 34 377 01 09

Systemów Produkcji Rolnej, Standardów

Jakościowych i Doświadczalnictwa, Mikołów

☎ 32 325 01 56

Powiatowe Zespoły Doradztwa Rolniczego

w Będzinie

42-500 Będzin, ul. Małachowskiego 22, ☎ 32 267 74 35

e-mail: PZDR.Bedzin@odr.net.pl

w Bielsku-Białej

43-300 Bielsko-Biała, ul. Gen. M. Boruty Spiechowicza 24

☎ 33 814 93 48, e-mail: PZDR.Bielsko@odr.net.pl

w Bieruniu - Lędzinach

43-155 Bieruń ul. Turystyczna 1

☎ 32 326 70 95, e-mail: PZDR.Bierun@odr.net.pl

Cieszynie

43-400 Cieszyn, ul. Kraszewskiego 13, ☎ 33 852 08 94

e-mail: PZDR.Cieszyn@odr.net.pl

w Częstochowie

42-200 Częstochowa, ul. Radomska 2, ☎ 34 362 72 54

e-mail: PZDR.Czestochowa@odr.net.pl

w Gliwicach

44-100 Gliwice, ul. Zygmunta Starego 17, ☎ 32 231 08 24

e-mail: PZDR.Gliwice@odr.net.pl

w Kłobucku

42-100 Kłobuck, ul. Okólna 3, ☎ 34 310 01 00

e-mail: PZDR.Klobuck@odr.net.pl

w Lublińcu

42-700 Lubliniec, Pl. Konrada Mańki 10, ☎ 34 351 30 20

e-mail: PZDR.Lubliniec@odr.net.pl

w Mikołowie

43-190 Mikołów, ul. Gliwicka 85, ☎ 32 325 01 51

e-mail: PZDR.Mikolow@odr.net.pl

w Myszkowie

42-300 Myszków, ul. Pułaskiego 6, ☎ 34 313 71 60-2

e-mail: PZDR.Myszkow@odr.net.pl

w Pszczynie

43-200 Pszczyna, ul. Kopernika 14, ☎ 32 210 33 28

e-mail: PZDR.Pszczyna@odr.net.pl

w Raciborzu

47-400 Racibórz, ul. Ludwika 4, ☎ 32 415 26 10

e-mail: PZDR.Raciborz@odr.net.pl

w Rybniku

44-200 Rybnik, ul. J. F. Białych 7, ☎ 32 423 77 71

e-mail: PZDR.Rybnik@odr.net.pl

w Tarnowskich Górach z siedz. w Nakle Śląskim

42-620 Nakło Śląskie, ul. G. Morcinka 9 a, ☎ 32 285 18 47

e-mail: PZDR.Tarnowskiegory@odr.net.pl

w Wodzisławiu

44-300 Wodzisław, ul. Kubsza 28 c, ☎ 32 455 17 06

e-mail: PZDR.Wodzislaw@odr.net.pl

w Zawierciu

42-400 Zawiercie, ul. Obrońców Poczty Gdańskiej 95

☎ 32 672 87 43, 671 68 26

e-mail: PZDR.Zawiercie@odr.net.pl

w Żywcu

34-300 Żywiec, ul. Batorego 16 (budynek KRUS), ☎ 515 275 903...7

e-mail: PZDR.Zywiec@odr.net.pl

W NUMERZE

str.

Z ŻYCIA ŚODR

Udane szkolenie specjalistyczne dla rolników z Łośnia.. 3

Dąbrowskie szkolenie pszczelarskie..... 4

SPECJALIŚCI RADZĄ

Kierunki zmian w uprawie roli..... 6

Pszenica jara - lista zalecanych odmian do uprawy..... 7

Sztuki przeliczeniowe inwentarza żywego..... 9

Systemy zadawania pasz w budynkach inwentarskich
dla trzody chlewnej..... 11

NOTOWANIA..... 13

ŚRODOWISKO W KTÓRYM ŻYJEMY

Trwa kolejny etap akcji wapnowania gleb w wojewódz-
twie śląskim..... 12

Ochrona gruntów rolnych przed erozją..... 13

ROZWÓJ OBSZARÓW WIEJSKICH

Główne założenia WPR 2014-2020..... 18

KĄCIK GOSPODYNI

Zioła w pielęgnacji urody..... 20

Savoir – vivre..... 22

Zupy ziemniaczane..... 23

Rybne przysmaki..... 25

SYGNAŁY

Finał konkursu „Bezpieczne gospodarstwo rolne” 27

Szacunkowe plony ziemniaków w 2012 r. 28

Wołowina tak, ale produkowana w systemie wysokiej ja-
kości QMP..... 29

Sygnały z Agencji Rynku Rolnego..... 31

X Jubileuszowy Redyk Jesienny „Łossod” na Hali Bora-
czej..... 32

Przyjmujemy do druku

REKLAMY, OGŁOSZENIA, ARTYKUŁY

SPONSOROWANE - zgodnie z cennikiem.

Drobne ogłoszenia rolników zamieszczamy bezpłatnie.

PRENUMERATĘ można zamówić bezpośrednio

w redakcji lub u doradców.

Redakcja nie odpowiada za treść reklam, ogłoszeń

i artykułów sponsorowanych. Redakcja zastrzega

sobie prawo do dokonywania skrótów

i przetwarzania materiałów prasowych.

ADRES WYDAWCY I REDAKCJI

ŚLĄSKI OŚRODEK DORADZTWA ROLNICZEGO, ODDZIAŁ W MIKOŁOWIE

ul. Gliwicka 85, 43-190 Mikołów, skr. poczt. 85, ☎ 32 325 01 41, 32 325 01 57

e-mail: M.Hankiewicz@odr.net.pl; B.Pieter@odr.net.pl

REDAKCJA

Maurycy Hankiewicz – redaktor naczelny, Barbara Gąsiorowska

Skład komputerowy: Bernadeta Pieter, Karina Kwaśniewska

Fot. na okładce – Tomasz Urban

ŚODR, nr 19/2012

GŁÓWNE ZAŁOŻENIA WPR 2014-2020

W październiku 2011 r. Komisja Europejska przedstawiła propozycję reformy Wspólnej Polityki Rolnej (WPR), która głównie miałyby dotyczyć zmian we wsparciu dochodów rolniczych z budżetu wspólnotowego. Pakiet legislacyjny dla WPR składa się z siedmiu wniosków legislacyjnych. Zdaniem Komisji w pierwszej kolejności należy rozwiązać problem dużej rozpiętości dopłat w obrębie państw członkowskich, szczególnie tam, gdzie stosowany jest historyczny model podziału środków. W roku 2012 prowadzone prace nad projektem, ustalanie stanowisk, obecnie trwa dyskusja. Ostateczne wersje poznamy nie wcześniej niż pod koniec 2012 r. Kraje członkowskie muszą jeszcze opracować przepisy i programy krajowe.

W 2014 roku ma nastąpić **częściowe** odejście od modelu historycznego, tj. połowa płatności podstawowych oraz wszystkie płatności środowiskowe mają być obliczane na podstawie jednolitych zasad, zrównujących płatności na obszarze całego kraju lub regionu.

Rozwiązania proponowane na lata 2014-2020 **nie przewidują jednak głębokich zmian, nie obejmują też preferowanej przez nowe państwa członkowskie opcji zrównania stawek płatności bezpośrednich w całej UE**. Pełne odejście od modelu historycznego przewidziane jest na rok 2019.

Najważniejsze zmiany - I Filar WPR

Jest	Będzie
<ul style="list-style-type: none"> System SPS oparty na dopłatach JPO i UPO 	<ul style="list-style-type: none"> System SPS oparty na „uprawnieniach” Prowadzenie trzech różnych upraw Dywersyfikacja upraw Płatność dla młodych rolników
<ul style="list-style-type: none"> Przestrzeganie przepisów wzajemnej zgodności „cross compliance” 	<ul style="list-style-type: none"> Przestrzeganie przepisów wzajemnej zgodności „cross compliance” Dopłata ekologiczna „zazielenienie”
<ul style="list-style-type: none"> Płatność z tytułu ONW-dobrowolna 	<ul style="list-style-type: none"> Płatność z tytułu ONW - dobrowolna
<ul style="list-style-type: none"> Wsparcie powiązane z produkcją (zboża, przemysłowe, oleiste strączkowe, wysokobiałkowe, krowy, owce) 	<ul style="list-style-type: none"> Wsparcie wyłącznie w zakresie, który ma zachęcić do utrzymania poziomu produkcji System dla drobnych producentów rolnych Wprowadzenie limitu na gospodarstwo

Jeśli spojrzymy na zaproponowane zmiany, wiadać, że w systemie płatności bezpośrednich pojawiają się instrumenty podobne do tych, które funkcjonują obecnie w II filarze (płatności rolnośrodowiskowe, płatności ułatwiające start młodym rolnikom, wsparcie dla rolników na obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania, wsparcie dla nisko- i średnio- i wysokowartościowych gospodarstw rolnych).

skowe, płatności ułatwiające start młodym rolnikom, wsparcie dla rolników na obszarach o niekorzystnych warunkach gospodarowania, wsparcie dla nisko- i średnio- i wysokowartościowych gospodarstw rolnych).

DEFINICJE:

„Uprawnienie”

Rolnicy, którzy w 2011 r. złożyli wniosek o dopłaty bezpośrednie, otrzymują uprawnienia do płatności w pierwszym roku stosowania SPS pod warunkiem że rolnik jest czynny zawodowo – „aktywny” - przydzielili je ARiMR. Liczba przyznanych rolnikowi uprawnień do płatności podstawowych ma być równa liczbie kwalifikujących się hektarów w roku 2014.

„Dopłata ekologiczna” albo zazielenienie

Komisja zaproponowała obowiązkowe płatności środowiskowe obejmujące 30% rocznego pułapu krajowego dla płatności bezpośrednich. Oznacza to, że warunkiem otrzymania płatności, zarówno podstawowej, jak i środowiskowej, będzie spełnienie przez rolników określonych wymogów środowiskowych, czyli obowiązek przeznaczenia 7% kwalifikujących się do płatności gruntów (bez wliczania TUZ), na cele ekologiczne (odłogowanie ziemi, tarasy, cechy krajobrazu, strefy buforowe, obszary zalesione). Komisja osobnym rozporządzeniem wskaże jakie tereny można tu zaliczyć (czy np. te obecnie nieuprawiane też? Jeśli nie to obecnie uprawiane trzeba będzie odłogować?

Jeśli rolnik nie spełni tego wymogu, dostanie tylko 70% dopłaty.

W tym punkcie - z nieoficjalnych jeszcze informacji - słychać o zmianach w WPR po 2014 roku, i tak w drodze kompromisów i negocjacji, prawdopodobnie granica 7% zostanie usytuowana na poziomie 4-5%. Wyłączenia nie będą dotyczyć upraw motylkowych, strączkowych i użytków zielonych, tak więc hodowcy krów będą mogli być całkowicie zwolnieni z zazieleniania.

Pozostałe warunki otrzymywania płatności

Obowiązek prowadzenia 3 różnych upraw na gruntach ornych i dywersyfikacja upraw tzn. żadna z tych upraw nie może mieć mniej niż 5% i więcej niż 70% w strukturze GO. Ten wymóg nie będzie dotyczyć gospodarstw mających mniej niż 3 ha GO lub uprawiających na nich trawy oraz gruntów odłogowanych.

Ta kwestia również została poddana modyfikacjom, zwolnione z niej mają być całkowicie gospodarstwa poniżej 5 ha powierzchni, a te mieszczące się w zakresie 5-20 ha będą musiały uprawiać 2, a nie 3 gatunki roślin.

Obowiązek utrzymywania TUZ w gospodarstwie - tylko 5% tych gruntów będzie można zamienić na inne użytki.

Nowe przepisy przewidują, że płatności mają trafiać **tylko do czynnych zawodowo rolników** - aktywnych. To rolnicy, których wysokość płatności bezpośrednich rocznie przekracza bądź jest równa 5% łącznej sumy przychodów z działalności nierolniczej, albo na gruntach rolnych składających się na ich gospodarstwa jest prowadzona minimalna działalność. Jaka? ma być określona przez państwo członkowskie.

Ta zasada ma być stosowana tylko do osób pobierających rocznie więcej niż 5 tys.€ dopłat

Płatność dla młodych rolników (poniżej 40 lat w momencie składania wniosku) rozpoczynających działalność tzn. prowadzą gospodarstwo na własną rękę **nie dłużej niż 5 lat przed pierwszym złożeniem wniosku** dot. systemu płatności podstawowych. Okres ten skraca się o liczbę lat, które upłynęły między założeniem gospodarstwa rolnego, a pierwszym złożeniem wniosku. Państwa członkowskie obliczają co roku kwotę płatności mnożąc liczbę odpowiadającą 25% średniej wartości uprawnień do płatności posiadanych przez rolnika przez liczbę uprawnień, które ten rolnik aktywował

Warunkiem jest posiadanie gospodarstwa maksymalnie do 25 ha. Powyżej tej powierzchni stawka normalna - KE podkreśla, że wspieranie rolnictwa wśród młodych jest konieczne, gdyż tylko 7% rolników ma mniej niż 40 lat, a dwie trzecie ma ponad 55 lat.

System dla drobnych producentów rolnych

W tym systemie rolnicy posiadający uprawnienia do płatności są zwolnieni z praktyk rolniczych: prowadzenia trzech upraw, zazielenienia, dywersyfikacji upraw. Rolnicy składają wniosek do 15 października 2014 r, jeśli tego nie zrobią - nie mają już prawa do uczestnictwa w systemie. Państwa członkowskie ustanawiają kwotę płatności. **O wyborze tego systemu rolnik zdecydował sam.** Nie ma tu definicji „małego gospodarstwa”. Płatność ta nie może być wyższa niż 15% średniej kwoty dopłat przypadającej na gospodarstwo w danym kraju, jednak nie będzie to mniej niż 500 € i nie więcej niż 1000 € na gospodarstwo.

Gospodarstwo będące w tym systemie nie może korzystać z innych płatności z I filaru jak płatności proekologiczne i dla młodych rolników i nie podlega sankcjom i kontrolom (z drugiego filaru może korzystać).

Rolnik sam będzie musiał rozważyć, czy wejść w system uproszczony, czy spełniać inne ww. warunki, bo od nich zależy dopłata w pełnym systemie.

Wprowadzenie limitu płatności na gospodarstwo

Kolejny wniosek dotyczy ograniczenia płatności dla największych gospodarstw rolnych. Obecnie większość płatności trafia do niewielkiej grupy najbogatszych i największych gospodarstw rolnych.

Komisja zaproponowała wprowadzenie **absolutnego** pułapu płatności na gospodarstwo na poziomie 300 000 euro, ale równocześnie wskazała na możliwości

wyłączenia z cięć kwot, które stanowią koszty wynagrodzenia i inne koszty zatrudnienia pracowników najemnych w gospodarstwie. Komisja zaproponowała stopniowe zmniejszanie dopłat dla gospodarstw otrzymujących >150 tys. €

Progi degresywności

Roczna kwota dopłat bezpośrednich	Procent zmniejszenia
Do 150 tys €	0
150 - 200 tys €	20
200 - 250 tys €	40
250 - 300 tys €	70
>300 tys €	100

Degresywność nie będzie dotyczyć kwot pobieranych z tytułu „zazielenienia”.

Wsparcie w ramach II filaru WPR

We wniosku legislacyjnym Komisja wymienia trzy podstawowe cele wsparcia w ramach II filaru, odpowiadające priorytetom strategii „Europa 2020”:

- konkurencyjność rolnictwa,
- zrównoważone zarządzanie zasobami naturalnymi,
- zrównoważony terytorialnie rozwój obszarów wiejskich.

Stosowany w obecnym PROW podział na osie wsparcia zostaje zniesiony. Zachowana jest jedynie oś czwarta (Leader). W tym filarze największego znaczenia nabiera transfer wiedzy: znaczne wspieranie nauki związanej z rolnictwem oraz sprawne doradztwo rolnicze.

Nowym priorytetem II filaru jest wspieranie tworzenia przez rolników grup. Kraje będą zobowiązane rejestrować je i z nimi negocjować.

Ponadto dokument KE zakłada rozszerzenie skupów interwencyjnych na nowe rynki produktów.

Przewiduje też, że kwoty na produkcję mleka znikną we wrześniu 2016 r., a nie - jak wcześniej planowano - już w 2015 r.

W nowym PROW brak rent strukturalnych, a programy rolnośrodowiskowe z naciskiem na klimat, wydzielone rolnictwo ekologiczne jako osobne działanie.

Źródło:

1. Top Agrar nr 11/2011
2. internet

Elżbieta Kluba
ŚODR w Częstochowie